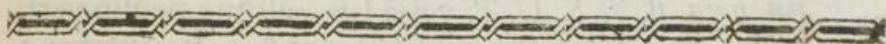

Itaque, si sententia erraverit *quoad jus in thesi*, iudex ex *quasi delicto*, tanquam imperitè judicans, convenietur, *princ. Inst. de oblig. quæ quasi ex delict.* non advocatus; quia sententia, non hujus, sed illius est factum; *factum autem cuique suum nocere debet. l. 155. ff. de R. J.*

§. V.

De Honorario, & Privilegiis advocatorum

- I. Cùm nemo cogatur suis stipendiis militare, *cap. 16. de præscript. justùmque sit, ut illi consequantur stipendium, qui pro tempore suum commodare reperiuntur obsequium. Can. 45. XII. q. 2., advocatis debetur laboris remuneratio. **

Vide quest.

* Equidem lex Cincia Romanis hocvetuerat, cujus meminit TACITUS *Lib. 11. annal. cap. 5.* lataque est odio causidicorum quæstuariorum: *consurgunt patres, inquit idem historicus, legemque Cinciam flagitant, quâ cavetur antiquitus, ne quis ob causam orandam pecuniam, donumve accipiat. Verùm, cùm esset iniqua, postea Neronis temporibus sublata fuit.*

K

2. Tri-

2. Triplicis autem est nominis: 1.) *Salarium*: *
2.) *Honorarium*: ** 3.) *Palmarium*: *** de
quibus in præsens videamus.

* Non *solarium*, vel à *sole* dictum, éstque locus editus, in quo apricamur, & solem excipimus. l. 17. in fin. prin. ff. de S. U. P. vel à *solo*, éstque pensio vectigalis, quæ datur *pro usu soli*. l. 39. §. 1. ff. de legat. 1. l. 7. §. 2. ff. de usufruct. l. 15. ff. qui potior. in pign., aut pro *licentiâ lapides cædendi*, arenæ fodiendæ, glabæ accipiendæ. l. 13. §. 1. ff. commun. præd. *Salarium* verò est stipendium *liberalis* cujusdam *artis*, vel *medicinæ*. l. 4. §. 1. ff. de decret. ab ord. fac. Distinguitur ab *honorario*, quòd *salarium* propriè sit *annua* erogatio; quo sensu in can. 17. & 19. XII. q. 2. redditus annui Ecclesiarum, & Episcopi vocantur *salaria*; soléntque potissimùm consistere in *victualibus*, e. g. vino, frumento, & apud veteres in *sale*: quapropter PLINIUS lib. 31. cap. 7. *Histor. nat.* laudem salis describens, ait, vocabulum istud *honoribus etiam, militiæque interponi, salariis inde dictis*.

** *Honorarium* ab honorando labore dicitur, unde & appellatur *honor*, juxta illud S. AUGUSTINI in can. 15. XIV. q. 5. *plerique nec medico volunt reddere honorem suum, nec operario mercedem*. Et cadit vel maximè in eas personas, quæ licet quidem gratis intervenire non intendant, *mercenariorum tamen more* se concludi erubescunt, mercarive secum priùs de mercede, sed *discretioni* ejus, cui præstitum est servitium, *remune-*

numerationem
tus, anno, sed
tio est arba, q
do susceptæ de
Hujus fit men
cogu. & est adv
palmarum victoria
simplici, utpote

Salarium solus
vocato: * *Hon*
tem inter, &
aut à iudice mo
circa summam:
ni clientis com
tribunalia, quæ
etiam *bibalis* (
admittant, exec

Quod plerumque
aut *advocatum* or
ræ, Senatûs, vel
est, quantum en
lummodò dari sol
beat peragere, qui
debetur, etsi toto
nec pes. 2) si mul

numerationem congruam committunt: non est reditus, anno, sed labori commensuratus. Honorarii portio est arrha, quam debet cliens advocato, pro jucundo susceptæ defensionis introitu.

*** Hujus fit mentio in lege 1. §. 12. ff. de extraord. cogn. & est advocati *honorarium in specie*, casu, quo *palmam* victoriæ refert: itaque differt ab *honorario simplici*, utpote quod *etiam succumbens* numerabit.

3. *Salarium* solus constituit cliens, volente advocato: * *Honorarium* aut conventionem clientem inter, & advocatum determinatur; ** aut à judice moderatur, etiam *invito utroque* circa summam: *** *Palmarium* soli discretioni clientis committitur; **** nisi fortè sint tribunalia, quæ non tantum *palmarii*, sed etiam *bibalis* (vile nomen) descriptiones admittant, executionemque urgeant.

* Quod plerumque fit, si quis assumatur in *syndicum*, aut *advocatum ordinarium* alicujus Ecclesiæ, Cameræ, Senatûs, vel familiæ; & *ordinariè* tantum non est, quantum emergentis laboris meritum; sed solummodò dari solet pro eo, quòd quis paratus esse debeat peragere, quidquid eo anno occurrerit: hinc 1.) debetur, etsi toto anno nec manus movenda fuisset, nec pes. 2) si multi labores (*minutiæ* enim compu-

tabuntur in salarium) per annum subirentur, hos nihilominus describere poterit advocatus salariatus.

** Quod jure Romano licuit *ante litem*, & *post peractam causam* d. l. 1. §. 12.; non item *pendente lite* l. 6. §. 2. C. h. t. nec dissentiunt Ss. Canones: quamvis enim *judici* non liceat vendere *justum judicium*; licet tamen *advocato* vendere *justum patrocinium*, & *ICto* rectum *consilium*. can. 71. XI. q. 3. discriminis ratio datur in Can. 15. XIV. q. 5. Pactus sibi honorarium *advocatus* habet *conditionem ex stipulatu*. Nihil pactus olim adibat *Præsidem provincie*, qui jus ei dicebat extra ordinem. l. 1. §. 9. ff. de *extraord. cogn.* Quâ in parte deterior est conditio *Professorum juris*, & *philosophie*, quàm *advocatorum*, & *medicorum*: sine pacto quippe, aut taxâ publicâ, illis non competit actio contra discipulos nihil solventes pro privatissimis, ut vocant, vel aliis extraordinariis instructionibus, aut laboribus l. cit. §. 4. & 5. ubi datur ratio philosophica.

*** Hodie *advocatorum* honoraria non relinquuntur amplius *conventioni*: sed statuta *judiciorum* passim fixere *taxam certam* pro *arrbâ*, *palmario*, *personali* comparitione ad *summariam* &c., quæ in processu *appellationis*, & *accusationis criminalis duplicatur*; ceteri labores describuntur ab *advocato* unâ cum eo, quod pro singulis petit; *judex* verò *ex æquo*, & *bono* moderatur *summam*: sanè cum multâ *conscientiâ*, & *maturâ æstimatione*; ne *vel defraudet advocatum*, *reducendo sæpius prætensam remunerationem infra dimidium favore partis*; vel *gravet clientem*, maximè fo-

forenses, favo
probare itylu
ctio, quàm ha
admittimus ma
imper. 52. all
*** Stipulari eni
sem. l. 1. §. 12.
dem ratione, p
quod litis, puta
triumphando lu
ne vel cliens vic
missionibus, ve
nandum vincere

Sive autem con
dicis, determin
excedetur justu
titas custodiatur
compendia secta
neque arripi de
ad turpem, de
laudis per eam a
C. eod. **

* Licita quantitas ibi
ad centum aureos
rumque unâ peror
stris verò moribu

forensē, favore indigenae advocati: hinc non possum approbare stylum illum, quo nulla alia fit passim reductio, quàm hæc formularia: *detractâ summâ minori admittimus majorem*: detrahuntur autem e.g. de 80. imper. 52. alb. soli albi.

*** Stipulari enim sibi nemo hoc potest ante actam causam. l. 1. §. 12. ff. de extraord. cognit. idque ex eadem ratione, propter quam illicitum est *pacisci de quodâ litis*, puta e.g. tricessimâ parte ejus, quod cliens triumphando lucrabitur. l. 53. ff. de pact. l. 5. C. h. t. ne vel cliens victoriæ cupidus capiatur indiscretis promissionibus, vel advocatum spes lucri teatet, ad conandum vincere per calumniam.

vide p. 2

4. Sive autem *conventionē*, sive *moderamine* iudicis, determinetur *quantitas honorarii*, non excedetur *justus modus*, sed *probabilis quantitas* custodiatur. d. l. 1. §. 12. * quia immensa compendia sectari nimis vile est. l. 5. C. h. t. neque arripi debet hæc occasio ab honoratis ad turpem, deformemque stipem, sed, *ut laudis per eam argumenta querantur*. l. 6. §. 5. C. eod. **

* *Licita quantitas* ibidem statuitur in singulis causis usque ad *centum aureos*: verum, cum apud Romanos plerumque unâ peroratione totus absolveretur labor, nostris verò moribus multiplici scripturâ, sæpèque in

tomos excrefcente, non est novum, ultra centum aureos ex unâ causâ, imò interdum ex unâ fundamentali deductione, mereri advocatos. Nec attenditur Extravagans GREGORII X. *properandum*, per quam non licebat advocato accipere pro unâ causâ ultra 20. libras Turonenses, & si ultra accepisset, non transibat in ejus dominium: sed tota res, aut *generositate clientis*, aut *æstimatione judicis*, definitur; qui *in honorariis advocatorum ita versari debet, ut pro modo litis* (difficultate, inquam, non quantitate objecti ejus) *pròque advocati facundiâ, & fori consuetudine, & judicii, æstimationem adhibeat.* d. l. i. §. 10. Mos est ineptissimus, metiri præmium à paginis; quasi vero *moles*, & non potius *præstantia laboris*, considerata veniat. Ad hæc *vacationum* quoque ratio habebitur; non utique *indiscretarum*, ut, si ad prandium vocato patrono locutus ei fueris de lite tuâ, mox comestionis tempus annotetur, sed *rationabilium*, quas postulavit e. g. examen clientis, perquisitio archivorum, perlustratio actorum priorum, conquisitio probationum &c.

** Ex diverso monet advocatum SPECULATOR, ne passim pro *modico* salario serviat: nam ex hoc non ipse tantum vilis haberetur; sed & *ars patrocinandî*, cujus opera crederetur tanti non esse, cum tantillo veneat. Nec expedit, inquit idem, pro modico salario alteram lædere partem; non enim fieri potest quin lædatur, qui vincitur: *quoniam intercessionis beneficio se victum arbitratur.* can. 10. XIV. q. 5.

5. De

5. De jure co
usque adeo
hæredibus e
repeti non
fenderint. l.
l. 15. §. 1. c.
l. 5. §. ult. C.
per eos, qui
pram fidem i
C. de condict.

* Repeti, inquam
dum verò datu
exceperis, dari
riculosum est pr
cedet subtili hui
quid enim, si c
centum aureos,
autem præmatu
deret, contra
prænumeratam
hoc eò magis, si
desuper reddenda
quam raris fuerit

6. Honorarii, vel
clientem hodie

5. De jure communi honorarium advocatorum usque adeo privilegiatum est, ut ab ipsis, vel heredibus eorum, advocacionis causâ datum *repeti* non possit; * etiamsi causam non defenderint. *l. 1. §. 13. ff. de extraord. cognit. l. 15. §. 1. c. de advoc. 1. l. 3. §. ult. junct. l. 5. §. ult. C. eod. 2. l. 38. §. 1. ff. locat.*, nisi per eos, qui acceperant, quò minùs susceptam fidem impleant, steterisse probetur. *l. ult. C. de condict. ob caus.*

* *Repeti*, inquam, non potest datum anticipatò: nondum verò datum, - si *arrham*, & *annuum salarium* exceperis, dari ultra meritum non debet. Hinc periculosum est *prænumerare* advocatis: In praxi intercedet *subtili* huic *privilegio* temperamentum *æquitatis*: quid enim, si cliens prænumerasset egenti avvocato centum aureos, quos benè promereri potuisset, hic autem præmaturè moriatur, an hæres ejus nihil redderet, contra utriusque intentionem, quæ erat, ut prænumeratam pecuniam accipiens demereretur? & hoc eò magis, si prænumeretur *ad usum causæ*, quia desuper reddendæ sunt prænumeranti rationes: quamquam rarus fuerit, qui aliquid residui recipiat.

6. Honorarii, vel salarii exactio contra morosum clientem hodiernis moribus (olim adibatur præ-

ultra centum
unâ fundam.
Nec attendit
dam, per quam
causâ ultra 20.
disset, non tran-
res, aut gene-
definitur; qui
debet, ut pro mo-
quantitate objecti
sori consuetudine,
l. 1. §. 10. Mos
à paginis; quasi
laboris, confide-
quoque ratio ha-
bit, si ad pran-
de lite tuâ, mox
onabilem, quas
quintio archivo-
conquiritio pro-
CULATOR, ne
m ex hoc non
ors patrocinandi,
le, cum cancelli
pro modico sa-
nem fieri potest
um intercessionis
XIV. q. 5.
5. De

præses provinciæ l. 1. § 9. ff. de extraord. cogn.) instituitur coram iudice ventilata causa, ex capite connexitatis: MEVIUS part. 1. decis. 234., qui magistratus decernit executoriales, vel requisitoriales, prout mansit cliens sub suâ jurisdictione vel non: * quia, quæ per injuriam non dantur, sine injuriâ ab invito sumuntur. can. 15. XIV. q. 5.

* Est autem in arbitrio advocati, quem iudicem exequendi salarii inter plures ex æquo competentes adire velit; dum modò à iudice, coram quo litigatum fuit, moderationem authenticam sui deserviti obtinuerit.

7. Privilegia togæ in jure prodita sunt hæc:

a) Immunitas personalis à functionibus provincialibus, seu civilibus l. 3. C. de advocat. 1. ut nulla togatis inspectio, & nulla peræquatio (tributorum ex æquo distribuendorum cura) nulla operis constructio, nulla discussio (revisio rationum ab aliis reddendarum) nullum ratiocinium * imponatur; nullum denique aliud eis mandetur, præter arbitrium, in loco autem duntaxat advocationis l. 6. C. eod.

* Non sunt tamen advocati à tutelis exempti, quia hoc privilegium non est eis nominatim indultum. Arg. l. 17. §. 3. ff. de excus.

b.) Im-

Vol. 98.

b.) Immunitas
 jussit deterio
 patrimonii ten
 cubiarum, ap
 nùs pascendo
 berent: nam
 mit patrimoniu
 & l. 16. C. de a
 culatis advoca
 adinstar.
 Additio. A tribu
 licet in quibus
 non solvant, q
 NIUS partit. ju
 c) Immunitas à sp
 gent in causis pr
 * Nempe, si cora
 rum ipsi sunt ad
 ram arbitris: se
 cati more medic
 uruntur medic
 d) Dignitas clariss
 officium; ut cla
 tur dignitate; a
 prætorum lab
 que industriâ erg
 conditionis boni
 meritò commu

b.) Immunitas *patrimonii* à vinculo *cohortaliæ*, seu *cu- juslibet deterioris conditionis*, ita, ut *nequidem intuitu patrimonii teneantur advocati ad vices* vigiliarum, excubiarum, apparitorum, janitorumque; multò minùs pascendorum communitatis pecorum, si villas haberent: nam *l. 2. C. de advoc. 2.* ab his omnibus eximit *patrimonium advocati fisci*: lex autem *15. prin. & l. 16. C. de advoc. 1.* communicant reliquis *immatriculatis* advocatis privilegia illius; ut sint *privilegiati adinstar.*

Additio. A *tributis, & vectigalibus* non sunt immunes: licet in quibusdam provinciis *gabellas*, vulgò *accisa*, non solvant, quod de *Batavis* advocatis testatur *VINIUS partit. jur. lib. 3. cap. 19. lit. t.*

c.) Immunitas à *sportulis solvendis*, si fortè advocati litigent in *causis propriis*. *l. 7. §. 6. C. de advoc. 2.**

* Nempè, si coram *judicibus* eorum *judiciorum, quorum ipsi sunt advocati*, secùs, si coram *alienis*, aut coram *arbitris*: sed cavent sibi à propriis litibus advocati more medicorum, & pharmacopolarum, qui vix utuntur *medicinis*, cum plurimas exhibeant aliis.

d.) *Dignitas clarissimatùs* post depositum *advocationis officium*; ut *clarissimi* primi ordinis comitis *perfruantur dignitate*; quatenùs & *tempore quietis fructum præteritorum laborum consequantur*; próque *fide, atque industriâ erga clientes suos comprobata*, à *privatæ conditionis hominum multitudine segregati*, * *clarissimis meritò connumerentur*. *l. 1. C. de advoc. 2.***

* Vides ex his verbis, quod diximus §. 1. num. 4. lit. l., neminem fieri nobilem hoc ipso quod fiat advocatus; cum is modo per *clarissimatum* à privatâ conditione eximatur.

** Hæc primi ordinis comitiva importat. 1.) *Nobilitatem*. Arg. l. un. C. de archiatr. ibi: *si comitivæ primi ordinis nobilitaverit gradus*. 2.) *Habilitatem ex caractere*, ut sint *socii laborum Principis*, dignique effecti, qui veniant in ejus Consistorium *rogati*: sic enim habet comitivæ hujus formula apud CASSIODORUM *variar. cap. 1. Comitivam tibi primi ordinis largimur, ut consistorium nostrum, sicut rogatus ingredaris, ita moribus laudatis exornes*. Emeritus itaque cum laude publicâ advocatus, quotiens videbitur Principi, vocari potest ad consilium aulicum, etiam intimum, ut, qui satis diu stetit, honorem sedendi habeat inter consiliarios regiminis; & hoc magis in numero illarum personarum erit, quibus tanquam distinctioribus solent extra consistorium *delegari cause*.

z) *Additio*. Quanto tempore gessisse debeant hoc munus advocati, *ut evadant in clarissimatum*, textus non definit: utique multo, ne quis ambitu hujus dignitatis trium fortè stipendiorum advocatus sit, moxque deponat officium; cum nec legum, & grammaticæ Professores, aut Sophistæ clarissimatu potiantur, nisi, postquam ad *viginti annos* suæ professionis *observatione jugi, ac sedulo docendi labore* pervenerint. l. un. C. de professor. qui in urb.

e) *Peculium* eorum post adeptam togam est *quasi-castrense*,

strense, ex
non solum i
l. 4. C. de ad
vel titulo qu
Incidenter co
ad. quæ pecu
gata militiâ co
f) Filii advoca
aspirent, præ
advoc. l. l. 3.
Dimne in ei
paucorum IC
gloriâ peritiæ
sunt MUCH
MEELBAUM
MERI, MOS
plurimi dolent
bent: Et tu,
gent medici.
g) Denique haben
ros teneatur ju
eò usque orient
non inveni du
ne responde
cur ego te habea
beas ut Senatore
Circu advocatos
quit l. 9. §. 1. ff.
sed cum ingenio

strense, exemplo *militum*; imò plusquam; quippe non solum illud, quod *ex ipsa advocazione* acquirunt, l. 4. C. de advoc. 1., sed etiam, quod *casu, fortuna, vel titulo quolibet*. l. 8. C. eod. *

* Incidenter conclude ex hoc postremo, non definiri *adequatè* *peculium quasticastrense* per hoc, quod *ex togata militia comparatur*; de quo alibi.

f) Filii advocatorum, si ad matriculam advocatorum aspirent, preferentur aliis candidatis. l. 11. §. 1. C. de advoc. 1. l. 3. §. 5. l. 5. §. 5. eod. 2. *

* Dámne in eis verificetur illud: *heroum filii noxæ*: paucorum Ictorum hæc est felicitas, ut filii evadant gloriã peritiæ tanti, quanti fuere patres: raræ aves sunt MUCHI, NERVÆ, CELSI, Romanorum MEELBAUMII, VITRIARII, COCCEJI, BÖHMERI, MOSERI, Germanorum, *pater, & filius*: plurimi dolentes cum Cicerone sanguini suo dicere debent: *Et tu, fili mi, brute*; cujus rei causam indagent medici.

g) Denique habent istam prerogativam, quòd honoratos teneatur iudex *honorificè* pertractare: *sinere, ut eò usque orent, quousque maluerint*. l. 6. §. 5. C. h. t. non iavehi durius in eos, propter rem minimam: * ne respondeat ei advocatus cum oratore Domitio: *cur ego te habeam ut Principem, cum tu me non habeas ut Senatorem?* can. 7. dist. 95.

* Circa *advocatos patientem esse proconsulem oportet*, inquit l. 9. §. 1. ff. de offic. procons. mox autem subjungitur: *Sed cum ingenio, ne contemptibilis videatur; nec aded*

dissimulare, si quos causarum concinnatores, vel redemptores deprehendat.

QUÆSTIONES

Ad hunc Paragraphum.

Ad num. I.

I. An Clericis pro impenso patrocínio debeatur merces ?

R. Severè hoc prohibuisse videtur Conc. *Tarraconense I.* celebr. anno 516. relat. in *can. un. XV. q. 2.*, degradari jubens omnem *sacerdotem*, vel *clericum* instar *usurarii*, qui more *secularium* iudicum pro *impensis* patrociniis munera audeat accipere, nisi fortè in *ecclesiis* gratuito oblata, quæ non favore muneris videantur accepta, sed collatione devotionis illata. Respondet **GRATIANUS** noster, hunc Canonem debere intelligi de illis, qui *canonicam vitam* professi regulariter se victuros proposuerunt : sed meritò carpit hanc restrictivam interpretationem van **ESPEN** in brevi *commentario ad Gratianum*; quia textus non dicit : *ne quis monachus, vel canonicus regularis* ; sed generaliter : *nequis sacerdotum, vel clericorum*. Ad id, quod ibidem subiunxit **GRATIANUS** : *generali namque Ecclesiæ consuetudine receptum est, & moribus approbatum, ut clerici more advocatorum patrocinia impendant, & pro impendendis munera exigant, & pro impensis suscipiant.*

no-

notavit Ms
bliotheçâ S.
adversum mag
abfimile est,
nas more su
dare volens, f
GLOSSA in i
per contrarian
spiciatur tenor
ne clericus pro
sed ne pro pat
dit ad obtinend
presè patrocini
quidam veteres
tellexerunt, tel
que sententiam
veor I.) Quòd
dationis penam
advocatione aliq
ter excessum, &
potuit constitui
solvi facerent,
tum jure civili c
repet. junct. no
hoc abominare
malorum, dicent
pere suffragium
pium; & terni
idem suis clericis

notavit *Mss. Glossa* vetustissimi exemplaris de bibliothecâ S. Simeonis Trevirensis: *consuetudinem juri adversam magister, ut sui moris est, tuetur: cui non absimile est, quod ait hic cit. van ESPEN: Gratianus more suo canones disciplinae sui temporis accommodare volens, frequenter à vero canonum sensu recedit.* GLOSSA in impressis dicit: *derogatum est huic canoni per contrariam consuetudinem.* Verùm, si rectè inspiciatur tenor hujus canonis, non vetatur per eum, ne clericus pro *patrocinio causarum* aliquid accipiat, sed ne pro *patrocinio suffragii*, quod cuiquam impendit ad obtinendos honores, & officia: & vocatur expressè *patrocinium* in Nov. 8. cap. 1. & 7. Sic jam quidam veteres verbum *patrocinii* in dicto canone intellexerunt, teste ARCHI-DIACONO, in eorum quoque sententiam inclinante: quibus ut accedam, moveor 1.) Quòd verosimile non sit, gravissimam *degradationis* poenam latam fuisse in eum, qui solùm pro *advocatione* aliquid exigeret; quæ enim proportio inter excessum, & punitionem hic esset? rectè autem potuit constitui in eos, qui *patrocinia suffragiorum* sibi solvi facerent; nam & hoc jam erat severè prohibitum *jure civili* can. 26. l. q. 7. five l. ult. C. ad leg. Jul. repet. junct. nov. cit. unde, cum *ipsæ leges seculares* hoc abominarentur, tanquam *omnium* occasionem *malorum*, dicente JUSTINIANO ibid. in princ. *accipere suffragium à judicibus, totius nequitiae est principium, & terminus*; meritò concilium *Tarraconense* idem suis clericis prohibuit sub poenâ depositionis. Mo-

veor 2.) Quòd canon dicat : *more secularium* JUDICUM, non verò : *more secularium* ADVOCATORUM ; si autem advocatos intelligere voluisset, ubi posuit *judicum*, posuisset *advocatorum*. arg. cap. 12. de decim. Hinc contra prima principia interpretes nobis contrarii substituerunt verbo *judicum* verbum explicans, si diis placet, *advocatorum*. Retento autem vocabulo *judicum*, magis est, ut *patrocina* ibi sumantur pro *suffragiis*, quàm pro *advocationibus* : nam mos *judicum* *secularium* nunquam erat *advocatos agendi*, verùm abusus vigebat apud eos, ut pro *patrociniis* *suffragiis* acciperent *suffragia pecuniarum*.

Ais. Ergò intelligetur canon de *suffragiis clericorum in ordinationibus, electionibus, & similibus promotionibus sacris* ? R. Id quidem putavit ARCHI-DIACONUS, sed nobis aliud videtur ; quia crimen talium clericorum non reputatur inter *Simonias*, sed inter *usuras* : sunt autem illi, qui officia vendunt, aut *patrocina*, similes *usurariis* ; cùm vel exigant nihil pecuniæ dantes, vel pro eo, quod largiti sunt ex suo ad consequenda officia, *decuplum* sæpè aliunde conquirant. vid. Nov. 8. in princ. Quare, meâ quidem opinione, canon procedit de *patrociniis suffragiorum ad honores seculi*, in quibus decernendis clerici sæpè gaudent activâ voce, aut potentiâ commendationis.

Ad Num. 3.

I. Si non liceat advocato pacisci de *quotâ parte litis*, an non saltem liceat de *quantâ* ?

R. Id

Id quidem p
sed videtur in
catus possit an
rarii ; non au
repugnaree
de certâ parte
centum, quâ
infra centum c
suscitata fuit ha
tam, & quant
ceptione them
verborum : de
buissent, schol
post quod stati
quantam, & quot

An liceat hoco
si viceris dabis

Licet SPECUL
fore ; spiritus le
quoniam hæc est
sam, quæ invita
tium confertur in
est reprobatur. F

An retentio act
legitimus modu
nonem honorat

✠. Id quidem putat SPECULATOR *de Salar. advocat.* sed videtur intelligere hoc solum, quod pacisci advocatus possit *ante susceptam litem* de parte quantâ honorarii; non autem *litis*: hoc enim ultimum manifestè repugnaret *l. 5. C. h. t.*, per quam illicita est pactio de *certâ parte litis*: atqui certior est *pars quanta*, e.g. centum, quàm *pars quota*, cum eventus litis hanc infra centum constituere possit. Unde verò, quæso, suscitata fuit hæc cavillans distinctio inter partem *quotam*, & *quantam* litis? Videtur, quòd ex ipsâ conceptione thematis à doctõribus propositi; dum loco verborum: *de certâ parte*, quæ retineri ex textu debuissent, scholastici nostri substituerunt: *de quota*, post quod statim quidam distinxerunt inter partem *quantam*, & *quotam*, ut fraudem legi facerent.

2. An liceat hocce pactum advocati cum cliente: *si viceris dabis tantum; si succubueris nihil.*

✠. Licet SPECULATOR sentiat, hoc pacto standum fore; spiritus legum tamen hoc non permittit licere; quoniam hæc esset stipulatio *palmarii ante actam causam*, quæ invitât ad peccandum: *ubique ergò pactum confertur in eventum victoriæ, semper pactum est reprobatum.* PAUL. à Castro in *l. 5. C. h. t. num. 2.*

Ad num. 6.

I. An *retentio actorum*, & *documentorum* sit legitimus modus, cogendi clientem ad solutionem honorarii?

✠. A se

R. A se laborata, & descripta, suove sumptu, aut fide solutionis per alium scribam, retinere potest advocatus, donec sibi de salario satisfiat; quia nec artifex tenetur rem fabricatam constituenti extradere, nisi mercede soluta. Ast *documenta* sibi communicata, petiâsque adversæ partis à cliente jam redemptas, prætextu nondum soluti honorarii retinere non licet; cum sint *deposita*, in quibus nec *compensatio*, nec *simplex retentio* locum habet; l. II. C. depos. nisi fortè hæc postrema ad summum fiat *propter impensas in rem depositam factas*: quod ipsum non est sine controversiâ.

Additio. Quod de *laboratis ab ipso avvocato* retinibilibus diximus, maximè procedit in *casu finitæ litis*; quod si enim cliens indigeret actis pro *instantiâ appellationis*, non putem, ea retineri posse, cum favor, non differendi litium fines, prævaleat favori honorariorum: aliis igitur modis tunc urgebitur solutio, aut dilatio dabitur, si suadeat æquitas.

Ad num. 7.

I. An gaudeat advocatus beneficio *competentiæ*?

R. *Affirm.* ne teneatur suis creditoribus solvere ultra id, quod *salvâ honestate suâ* potest. Arg. l. miles 6. princ. & l. 18. ff. de re jud. nam *advocati, qui dirimunt ambigua fata causarum, suæque defensionis viribus in rebus sæpè publicis, ac privatis lapsa erigunt, fatigata reparant, non minùs provident humano generi, quàm si præliis, atque vulneribus patriam, parentésque salvarent; nec enim solos nostro imperio militare credimus* illos,

illos, qui
sed etiam
rum patron
borantium
C. de adv
Correlarii, qu
ajunt, arres
cap. Odoard
sonaliter ob
medicus, ne
nam & iste
ric, in quib
tionem justit
rum honesta
sistend. cap. 5
plerorumqu
RULA Lib.
Additio. Non
medit. ad pa
„comparatio
„ter advocato
„atque adv
falsi est in hæ
facilegâ crif
potuit leniore
dibus consequ
ex hæc comp
vid. §. III.

illos, qui gladiis, clypeis, & thoracibus nituntur, sed etiam advocatos: MILITANT namque causarum patroni, qui gloriose vocis confisi munimine, laborantium spem, vitam, & posteros defendunt. l. 14.

C. de advoc. 1. Ex quo fluit per modum

Correlarii, quod æris alieni causâ sisti, seu, ut vulgò ajunt, arrestari non possit 1.) *Persona advocati.* Arg. cap. Odoardus 3. de solut. & sicut miles arrestari personaliter ob debita non debet, ne à militiâ divertatur, medicus, ne ab ægrorum curâ, ita nec advocatus; nam & iste militat, & causis laborantibus succurrit, in quibus advocati arrestum retardaret accelerationem justitiæ. 2.) *Nec salarium ejus*, nisi quantum honestæ sustentationi superest. PECK. de jur. sistend. cap. 5. num. 13. addens, hanc esse opinionem plerorumque, quam usu servari testatur MERULA Lib. 4. dist. 3. tit. 12. cap. 12.

Additio. Non capimus, quid moverit LEYSERUM medit. ad pandect. specim. 515. §. 23., ut scriberet: „comparatio, quæ in l. 14. C. de advocat. div. jud. inter advocatos, & milites instituitur, speciosa magis est, atque advocatis honorifica, quàm vera. Quid igitur falsi est in hâc comparatione? an sic licuit magno Jcto sacrilegâ crisi versari in sacratissimis legibus? an non potuit leniore viâ solvere malam de licitis advocato fraudibus consequentiam, quam aliqui perperam fecerant ex hâc comparatione, juncto can. 2. XXIII. q. 2.? vid. §. III. num. 5.

M

2. An

2. An advocati gaudeant privilegio fori ?

✠. Leges nullum prodiderunt : neque enim collegium ipsorum jurisdictionem accepit in suâ supposita, vel membra. Nihilominus, cum censeantur inter *personas dicasteriales*, quæ solis dicasteriis suis subjacent ; hinc non poterunt coram alio *indigenâ* magistratu conveniri in civilibus. *Indigenâ*, inquam, nam propterea, quod quis in *alieno* fortè *territorio* receptus sit inter advocatos, nullatenus poterit *domi* declinare forum ordinarium reliquorum concivium. **MEVIUS part. 5. decis. 297.**

Additio. Quoniam ergò plerisque in locis advocati *multiplicibus dicasteriis* sunt adscripti, erit *in electione actoris*, coram quo eorum illos convenire velit.

Et sic absolvimus *tractatum de postulando*, cujus multos versus cum ex **SPECULO** Duranti defloraverimus, habent *speciosæ* advocatorum *personæ* in eo *speculum*, quo suam contemplantur pulchritudinem ; *deformes* autem *animæ*, quo suas cernant maculas, emendentque ; non utique comparandæ *viro*, *consideranti vultum nativitatis suæ in speculo* : *consideravit enim se, & abiit, & statim oblitus est, qualis fuerit.* Jacob. I. v. 23.

PARERGA.

EX JURE GENTIUM.

Textus.

Idémque statuit (D. Hadrianus) si quis in sacro, aut *religioso* loco fortuito casu thesaurum invenerit. §. 39. *Instit. de R. D.* nempè, ut esset *totus* inventoris.

Crisis

CALLISTRATUS
 religiosus inventor fu
 media pars fisco
 observ. 37, in
 opiniones : quo c
 lib. 1. verisimil. cap
 divorum fratrum V
 HADRIANI, pro
 l. ult. ff. de consir. p
 fita cap. 17, rest
 veteris sui codicis
 non etiam religiosi
 verò litterâ, ut ja

EX JU

Ad Lib

Remedium can. red
 tra quemcunque, etiam
 l. Cap. 2. h. t. in 6. non
 liator (quamvis ter
 genur occupatum au
 tur, vel petitorium
 II. Actio spoli ne in
 vel longiori, præfer

Hoc in titulo non
 macie, ut putavit P.
 II. Contra rem etiam
 causâ principali. cap
 cap. 2. h. t. neque et